

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

ORTA VADELİ PROGRAM (2025-2027) ANALİZİ

MUHAMMED FURKAN ÇETİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Eylül 2024
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. BÜYÜME	1
3. KİŞİ BAŞINA GELİR	1
4. CARI DENGE	2
5. BÜTÇE DENGESİ	3
6. İŞSİZLİK.....	3
7. ENFLASYON	4
8. DÖVİZ.....	4
9. SONUÇ	5
10. KAYNAKÇA	5

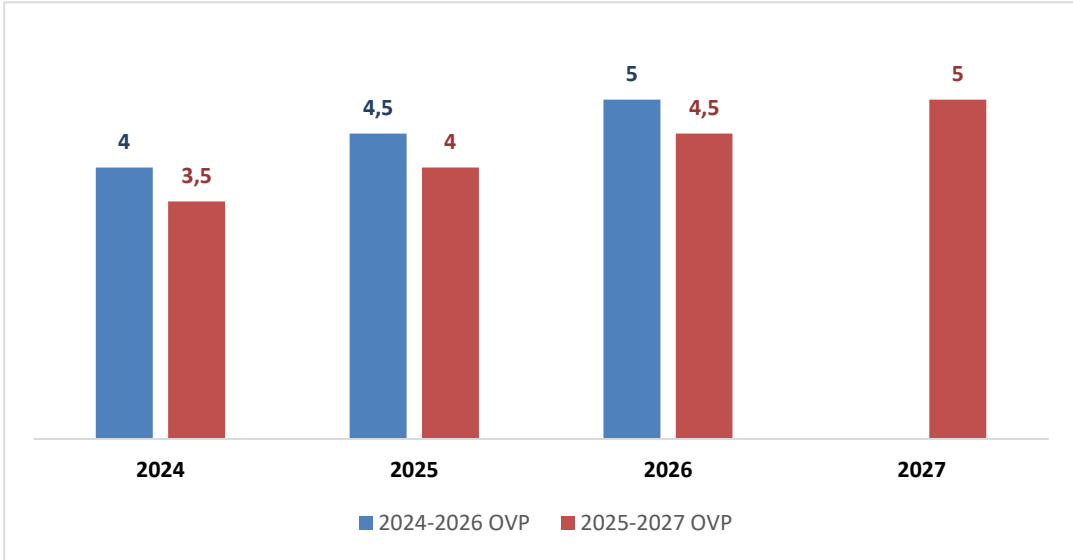
1. GİRİŞ

OVP (Orta Vadeli Program), bir ülkenin ekonomi politikalarını ve hedeflerini belirleyen, genellikle 3 ila 5 yıl gibi orta vadeli bir dönemi kapsayan resmi bir dokümandır. OVP'nin amacı, hükümetin ekonomik, mali ve sosyal politikalarını açıklamak, kamuoyunu bilgilendirmek ve bir yol haritası sunmak için kullanılır. Bu raporda, 2024 yılının Eylül ayında açıklanan OVP (2025-2027), bir önceki yılın OVP'si (2024-2026) ile kıyaslanarak analiz edilecektir. Bu çerçevede, her iki programın ekonomik göstergelere dair tahminleri ele alınacak ve dönemler arasındaki değişiklikler incelenecektir.

2. BÜYÜME

OVP çerçevesinde 2024 yılı için öngörülen ekonomik büyüme %3,5 olarak açıklanmıştır. Bir önceki OVP'de ise 2024 için %4 büyüme tahmini yer almıştır. 2025 yılı büyüme tahmini ise bir önceki programa kıyasla %0,5 oranında bir düşüşle %4 olarak revize edilmiştir. 2026 yılı için öngörülen büyüme ise %4,5 olarak belirlenmiş, 2027 içinse %5 büyüme tahmini yapılmıştır. **Dezenflasyon sürecinden kaynaklı, büyümede aşağı yönlü revizyonlar yapıldığı açıkça görülmektedir. Enflasyonun düşmesi ile büyümede kademeli toparlanma beklenmektedir.**

Grafik 1. Büyüme Tahminleri (%)

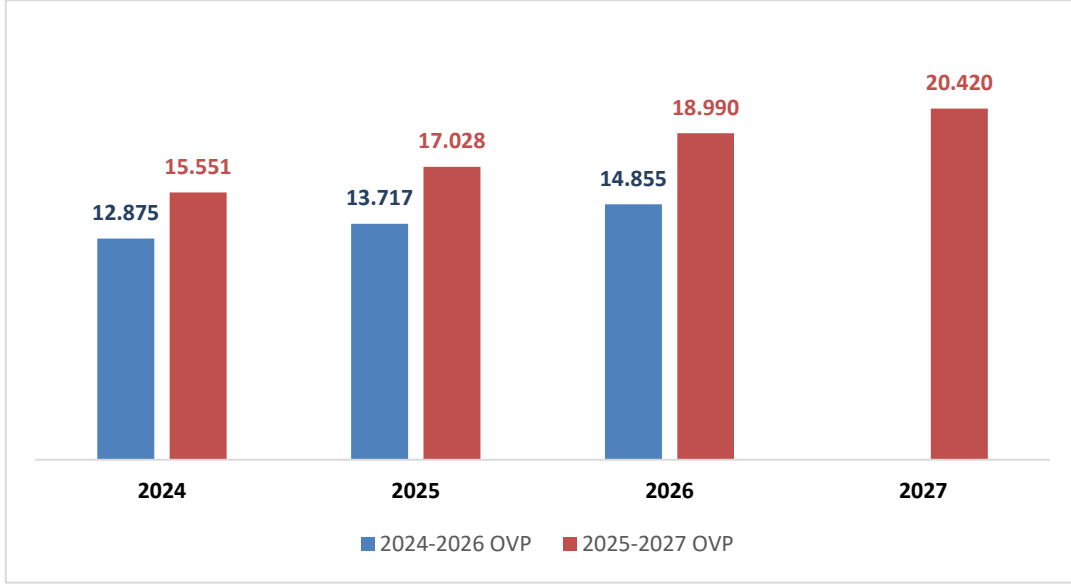

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

3. KİŞİ BAŞINA GELİR

OVP kapsamında, 2024'te kişi başına düşen gelir tahmini 15.551 dolar, 2025 için 17.028 dolar, 2026 18.990 dolar ve 2027 yılı için 20.420 dolar olarak belirlenmiştir. Bu tahminler bir önceki OVP ile karşılaştırıldığında yukarı yönlü bir revizyon olduğu rahatlıkla görülmektedir. **Kişi başına düşen gelirden yukarı yönlü revizyon yapılmasında temel iki etkenin, enflasyonun düşmesi ve Türk Lirasının reel olarak değerlendirilmesi olarak düşünülebilir.**

Grafik 2. Kişi Başı Gelir Tahminleri (\$)

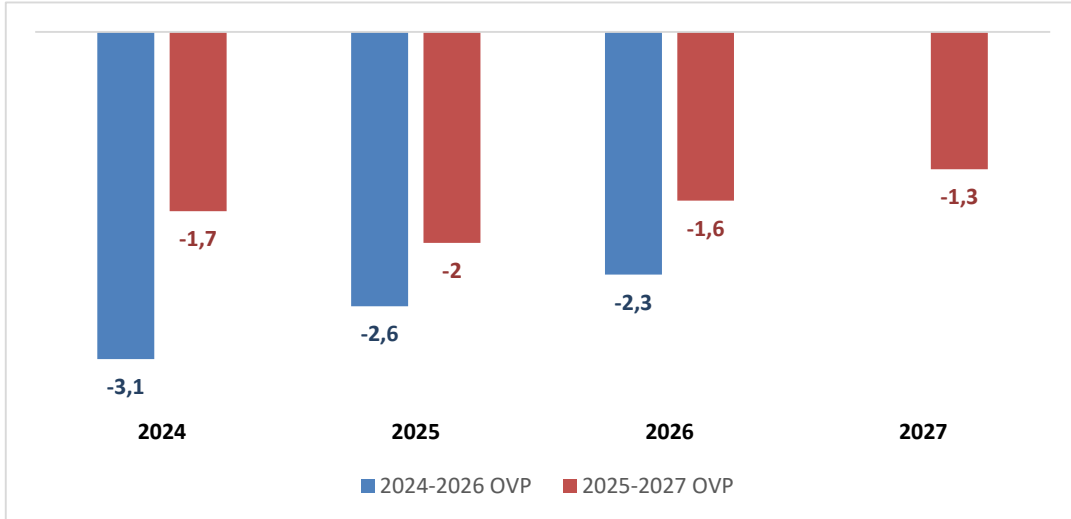

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

4. CARİ DENGE

OVP'de belirlenen cari denge hedeflerinde iyileşme öngörülmüştür. Cari açığın milli gelire oranı; 2024'te %-1,7; 2025'te %-2, 2026'da %-1,6 ve 2027'de %-1,3 hedefi öngörülmüştür. **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz uygulanan program sayesinde cari dengede beklenenden fazla iyileşme gerçekleştiğini ve önümüzdeki yıllarda da bu iyileşmenin sürmesini beklediklerini söylemiştir.**

Grafik 3. Cari Denge/GSYH Tahminleri (%)

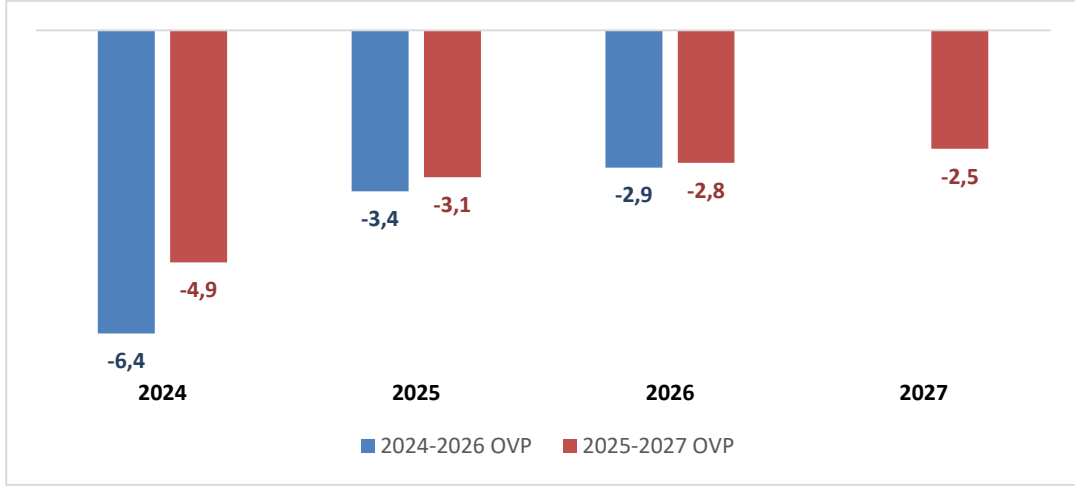

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

5. BÜTÇE DENGESİ

OVP'de bir önceki tahmin dönemine kıyasla bütçe dengesinde iyileşme yaşanmıştır. 2024 ve 2025 için bütçe açığının milli gelire oranının %-4,9 ve %-3,1 olarak tahmin edilirken, 2026 ve 2027'de ise Maastricht Kriterleri sınırı olan %3'ün altına inmesi hedeflenmiştir. **Bir önceki OVP'de deprem etkisiyle 2024 yılında bütçede %-6,4 açık beklenirken uygulanan dengeli maliye politikasıyla bu beklenti %-4,9 seviyesine düşmüştür. İlerleyen yıllarda bütçedeki deprem harcamalarının da azalmasıyla iyileşmenin sürmesi beklenmektedir.**

Grafik 4. Bütçe Dengesi/GSYH Tahminleri (%)

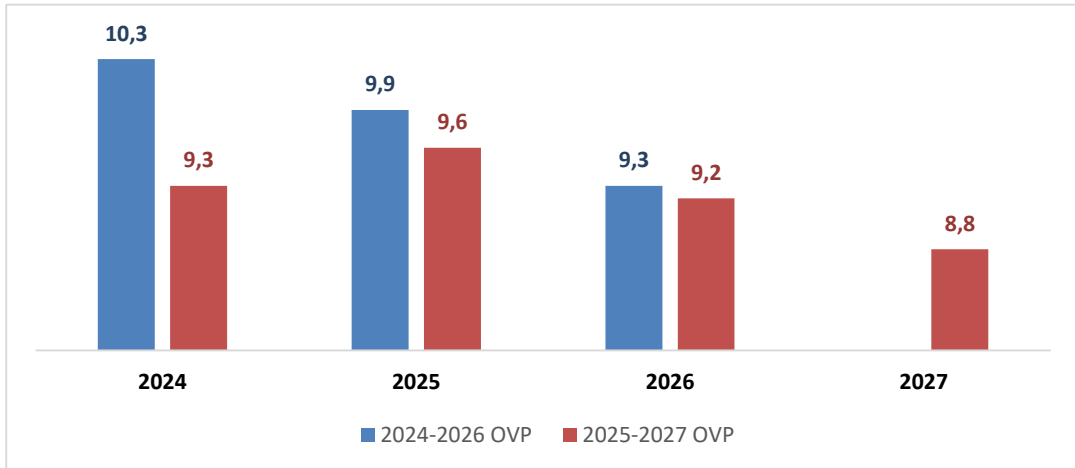

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

6. İŞSİZLİK

OVP'de, 2024 için işsizlik beklentisi %9,3 olurken, 2025'te %9,6, 2026'da %9,2, 2027'de ise %8,8 olarak tahmin edilmiştir. **Dezenflasyon sürecinden dolayı, işsizliğin 2025 yılında %9,6 ile zirve yapması beklenirken 2026 ve 2027 yıllarında kademeli olarak iyileşerek sırasıyla %9,2 ve %8,8'e düşmesi beklenmektedir.**

Grafik 5. İşsizlik Tahminleri (%)

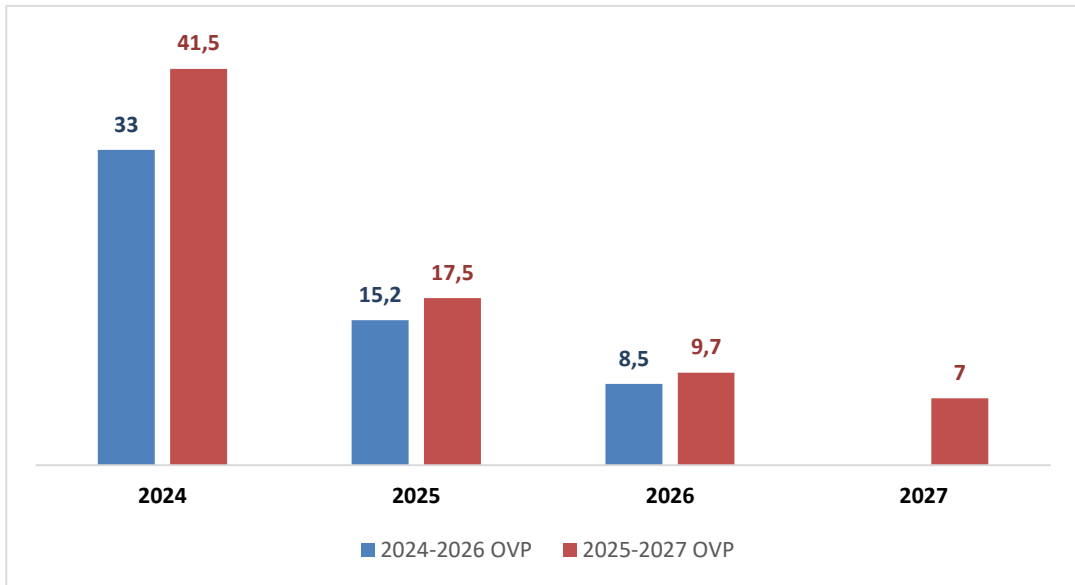
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

7. ENFLASYON

OVP’de en çok bozulan gösterge enflasyon olmuştur. Bir önceki OVP’de 2024 yılı sonu enflasyon hedefi %33 iken yeni OVP’de %41,5 olmuştur. 2025 enflasyon tahmini %17,5 olurken, 2026 tahmini %9,7, 2027 tahmini ise %7 olmuştur.

Yeni ekonomi yönetiminin bir parçası olan TCMB, %8,5 olan politika faizini %50 seviyesine yükselmiştir. Ayrıca banka yönetiminde olan kişilerin verdiği şahin mesajlar sıkı para politikasına olan güveni artırmaktadır. **Sıkı para politikasındaki kararlı duruş kredi derecelendirme kuruluşlarının enflasyon beklentilerinin çıpalandırmasını sağlamıştır. Ancak TCMB’nin enflasyon beklentilerini hala çıpalayamadığı iki kesim reel sektör ve hanehalkıdır. TCMB’nin “Ağustos 2024 Sektörel Enflasyon Beklentileri” anketinde piyasa katılımcılarının (bankalar ve banka dışı finansal sektör) 12 ay sonrası enflasyon beklentisi %28,71 iken reel sektör ve hanehalkının beklentileri sırasıyla %53,8 ve %73,1 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu iki kesimin enflasyon beklentileri yönetilemediği için enflasyon hedeflerinin saptığı düşünülmektedir.**

Grafik 6. Enflasyon Tahminleri (%)

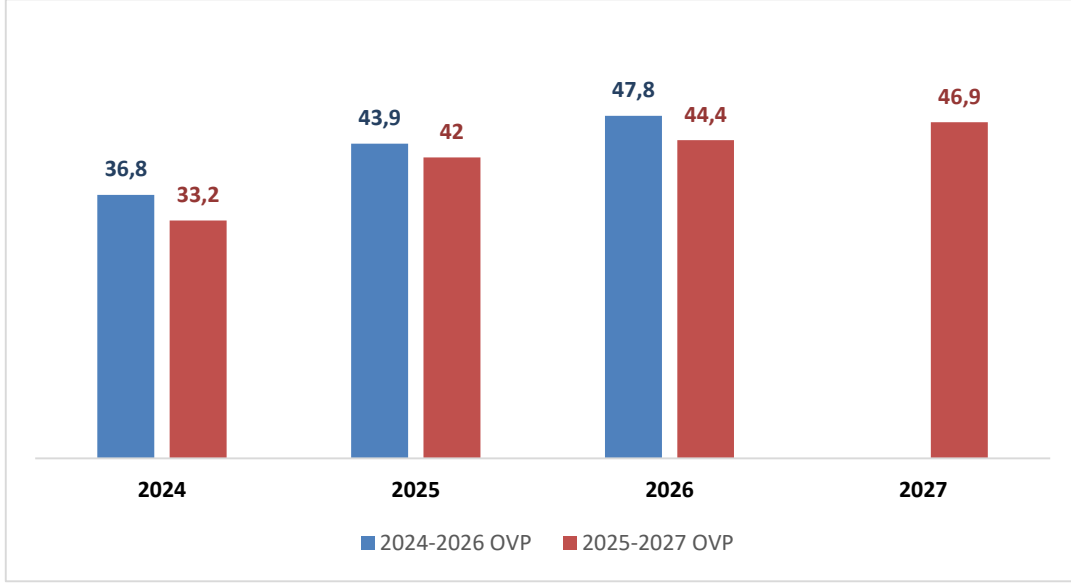

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

8. DÖVİZ

OVP’de bir önceki OVP’ye kıyasla dolar kurunda aşağı yönlü revizyonlar olmuştur. 2024 yılındaki ortalama dolar tahmini bir önceki OVP’de 36,8 TL iken yeni OVP’de 33,2 olmuştur. Aşağı yönlü revizyonlar 2025 ve 2026 yılları içinde yapılmıştır. 2027 yılındaki ortalama dolar kuru tahmini ise 46,9 TL olmuştur. **Tahminlerde görüleceği üzere TL’deki reel değerlenmenin sürmesi beklenmektedir. Reel değerlenmenin dezenflasyon için olumlu olduğu görüşü kadar değerli TL’nin ihracata zarar vereceği fikrini paylaşan reel sektör temsilcileri olmuştur.**

Grafik 7. Dolar Tahminleri (TL)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

9. SONUÇ

2024 yılını Eylül ayında açıklanan OVP incelendiğinde, bir önceki OVP’de yapılan tahminlere kıyasla ekonomi yönetimine güveni zedeleyecek seviyede bir sapma bulunmamaktadır. Olumsuz anlamda sapan tahminler büyüme ve enflasyon olurken olumlu anlamda sapan tahminler kişi başı gelir, cari denge, bütçe açığı, işsizlik ve dolar kuru olmuştur.

Enflasyon ve büyüme arasındaki bağ düşünüldüğünde; büyümenin aşağı yönlü revizyonu dezenflasyon süreci için daha sıkı finansal koşulların yaşanabileceğini düşündürmektedir. TL’nin reel olarak değerlendirilmesine rağmen, TCMB’nin reel sektör ve hanehalkı enflasyon beklentilerini tam olarak karşılayamaması enflasyona dair riskleri artırmaktadır. Bütün tahminlere bakıldığında ekonomi yönetiminin önündeki en büyük sınavın “beklenti yönetimi” olduğu söylenebilir.

10. KAYNAKÇA

- “Orta Vadeli Program 2025-2027” - T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2024/09/Orta-Vadeli-Program_2025-2027.pdf